

Udgivet: 01.02.2022
Godkendt: 06.01.2022
Antal sider i alt: 18

Overordnet ansvar:
Ansvar for indhold:
Ansvar for fremstilling:

Adm. direktør
Sikkerhedschef
Rune Kessel

Opmåling af genstande inden for profilgrænserne samt aflevering af data

LBN1-18-3

LBN1 Letbanenorm

Indholdsfortegnelse

1. INEDNING	3
2. IKRAFTTRÆDEN	3
3. OVERGANGSBESTEMMELSER	3
4. REFERENCER	3
5. DEFINITIONER	4
6. DESKRIPTORER	5
7. ANVENDELSESOMRÅDE	5
8. DISPENSATION	6
9. HISTORIK	6
10. LBN1 KRAV TIL OPMÅLING	6
11. LBN2 KRAV TIL AFLEVERING AF DATA	6
11.1 AFLEVERING AF DATA TIL AARHUS LETBANE.	6 11.2
AFLEVERING AF LINJEFØRINGSDATA TIL AARHUS LETBANE.	9 11.3
AFLEVERING AF LÆNGDEPROFILDATA TIL AARHUS LETBANE.	10 11.4
AFLEVERING AF PERRONMÅLEDATA TIL AARHUS LETBANE.	11 11.5
AFLEVERING AF SPORDATA TIL AARHUS LETBANE.	12
12. BILAG (INFORMATIVE)	14
12.1 SKEMA TIL AFLEVERING AF LINJEFØRINGSDATA TIL AARHUS LETBANE.	14
12.2 SKEMA TIL AFLEVERING AF LÆNGDEPROFILDATA TIL AARHUS LETBANE.	15 12.3
SKEMA TIL AFLEVERING AF PERRONMÅLEDATA TIL AARHUS LETBANE.	16
12.4 SKEMA TIL AFLEVERING AF SPORDATA TIL AARHUS LETBANE.	17

1. Indledning

Det er formålet med letbanenormen at sikre, at der i forbindelse med infrastrukturarbejder altid bliver foretaget en opmåling af alle genstande samt af sporets tracé, der ligger inden for de tilladte fritrumsprofiler i henhold til [2], så der til enhver tid findes dokumentation af Aarhus Letbanes infrastruktur.

Letbanenormen er udarbejdet i henhold til [1], hvor normniveauerne LBN1, LBN2 og LBN3 er defineret.

Udgivet af: Aarhus Letbane
P. Hiort-Lorenzens Vej 71-95
8000 Aarhus C

2. Ikrafttræden

Denne Letbanenorm træder i kraft ved udgivelsen.

Denne Letbanenorm ophæver LBN1-18-2.

3. Overgangsbestemmelser

Der er ingen overgangsbestemmelser i denne letbanenorm.

4. Referencer

Nogle steder henviser Letbanenormen til andre bestemmelser. Disse henvisninger er angivet ved en reference [referencenr.]. Betydningen af referencen kan læses nedenfor. Hvis der ikke er nævnt andet, gælder sidst udsendte version af det dokument, der henvises til.

Med mindre andet er nævnt gælder, at referencer er normative på LBN1- eller LBN2-niveau afhængig af den sammenhæng, de optræder i.

Nogle af denne Letbanenorms krav kan være en skærpelse af regler angivet i referencelisten. I så fald er reglerne i referencelisten ikke gældende med hensyn til netop disse krav.

- [1] Letbanenorm LBN2-1 "Struktur, udseende og udvikling af Banenormer", Aarhus Letbane.
- [2] Letbanenorm LBN1-166 "Fritrumsprofiler", Aarhus Letbane.
- [3] TIL, Trafikal Information om Aarhus Letbanestrækningen.
- [4] Letbanenorm LBN2-93 "Absolut beliggenhed og fast afmærkning af sporets tracé", Aarhus Letbane
- [5] Letbanenorm LBN1-49 "Indbyrdes placering af spor og perron", Aarhus Letbane.

5. Definitioner

I denne Letbanenorm gælder følgende definitioner:

Anlægslementer:	Spor, broer, tunneller, arealer, forst og ejendomme/bygninger
Fri bane:	Benyttes som sporbenævnelse mellem stationer. Den del af banestrækningen, der ligger uden for stationsgrænsen. Begrebet fri bane finder anvendelse for spor i eget trace. Alle spor i særligt og delt trace skal i forbindelse med læsning af denne norm opfattes som fri bane.
Fritrumsprofil:	Begrænsningslinje uden for hvilken alle faste genstande skal befinde sig.
Genstande:	<ul style="list-style-type: none"> • Broer og tunneller • Signaler og mærker • Perroner • Perrontage

- Master, støttemure, rækværk og lign.
- Køreledninger
- Sporafstand

Infrastruktur: Omfatter i denne norm alle arter af anlægselementer

Infrastrukturarbejde:

- Større vedligeholdelsesarbejder (af spor (f.eks. sporjustering), broer, tunneller, signaler, master, perronforkanter m. m.)
- Ombygninger og fornyelser (ballastrensning, perronforkanter m. m.)
- Nyanlæg

Kontrolmåling: Opmåling af genstande hvert 5. år inden for UT-begrænsningslinjen

Myndighed: Den til enhver tid gældende myndighed på jernbane og letbane området i Danmark

Profilkoordinater: Angiver beliggenheden af et punkt på en genstand i et retvinklet koordinatsystem, hvor X-aksen ligger i SO-planet, og hvor Y-aksen står vinkelret på X-aksen i spormidten. Profilet ses i stigende km-retning. X er positiv til højre for spormidten, og Y er positiv over SO-planet.

Stamoplysning: Oplysninger som til sammen danner søgenøglen, der benyttes i registre og databaser.

Togvejsspor: Benyttes som sporbenævnelse på stationer. Togvejsspor er spor hvortil eller hvorfra, der kan stilles signal.

UT: Usædvanlig transport

UT-begrænsningslinje: En profillinje, der angiver det område, hvor genstande til stadighed skal holdes opmålt af hensyn til gennemkørsel af usædvanlige transportere. Faste genstande må ikke ændres hhv. nyopsættes inden for UTbegrænsningslinjen uden forudgående aftale.

UT-transport: Befordring af profiloverskridende transport

6. Deskriptorer

Ballastrensning, fritrumsprofil, genstand, nyanlæg, opmåling, registerdata, spor, sporjustering, sporombygning, UT begrænsningslinje.

7. Anvendelsesområde

Letbanenormen skal anvendes ved:

- alle infrastrukturarbejder ifølge afsnit 5 på fri bane og togvejsspor under Aarhus Letbanes infrastrukturforvalterskab.
- kontrolmålinger på fri bane og togvejsspor under Aarhus Letbanes infrastrukturforvalterskab.

8. Dispensation

Dispensationer fra gældende LBN1-krav, kan kun gives af den normansvarlige chef i Aarhus Letbane, efter godkendelse af myndigheden.

Dispensationer fra gældende LBN2-krav kan kun gives af den normansvarlige chef i Aarhus Letbane.

Endvidere fremgår proces for dispensation fra tekniske regler af Aarhus Letbanes ledelsessystem, hvor til der henvises.

Dispensationer kan kun gives som tidsbegrænsede.

9. Historik

I forhold til LBN1-18-2 er der sket tilretning i afsnit 3. Ændringen omfatter, at begrænsningen af anvendelsen af den tekniske sikkerhedsregel til kun at dække drift- og vedligeholdelsesaktiviteter er fjernet.

10. LBN1 Krav til opmåling

I forbindelse med gennemførte infrastrukturarbejder inden for UT-begrænsningslinjen jf. [2] skal der inden genoptagelse af driften gennemføres en opmåling af genstande, og senest efter 8 dage skal der afleveres data til relevante registre og databaser som beskrevet i afsnit 11. Dette gælder dog kun, såfremt infrastrukturarbejdet ændrer på genstandens placering eller afstand i forhold til UT-begrænsningslinjen.

Kontrolmålinger skal foretages mindst hvert 5. år på spor med passagertrafik ifølge [3], og hvor der ikke er sket opmåling i forbindelse med infrastrukturarbejder.

11. LBN2 Krav til aflevering af data

11.1 Aflevering af data til Aarhus Letbane.

Der skal opmåles og leveres data til Aarhus Letbane ved samtlige infrastrukturarbejder jf. afsnit 5.

Af hensyn til driftssikkerheden skal ændringer af eksisterende faste genstande eller nyopsætning inden for UT-begrænsningslinjen registreres (opmåles og koordinatsættes), og dette skal indmeldes til Aarhus Letbanes infrastrukturchef.

Opmålingen af faste genstande inden for UT-begrænsningslinjen skal foretages vinkelret på sporet, så der i opmålingen er taget højde for en evt. overhøjde i henhold til [2]. De enkelte punkter i profilet skal angives i profilkoordinater.

Der skal måles tilstrækkeligt med enkeltpunkter således, at der ved import af datafilen kan dannes et billede af den målte genstand. Hvis profilet indeholder flere genstande, f.eks. perron, perrontag eller bro, skal måleresultaterne lægges sammen, og koordinaterne skal på dette billede lægges i en datafil.

Genstande, som berører flere spor, skal måles separat for hvert spor.

Datafilen skal skrives som en ASCII fil (tekstfil), og den skal være opbygget på følgende måde:

Datafilen skal bestå af 2 linjetyper:

1. Stamoplysninger for tværsnittet
2. Koordinatsæt (x, y)

Ad 1. Stamoplysninger:

Linjen for stamoplysninger for et tværsnit skal bestå af 8 felter, adskilt med mellemrum:

Position	Antal tegn	
01 – 03	3	Strækning
05 – 07	3	Afsnit
09 – 11	3	Spor
13 – 19	7	Kilometer
21 – 25	5	Initialer på den, der har produceret tværsnitsdata
27 – 36	10	Opmålt dato
38 – 40	3	Genstandsbetegnelse i henhold til kodetabel
42 – ∞		Genstandsbeskrivelse i klar tekst

Strækingsnummer skal hentes fra [3].

Der skal anvendes *sporumre* således (skal hentes fra [3]):

- På fri bane skal sporene betegnes således:
  - 666 eller enkelt: enkeltsporet bane
  - 777 eller højre: højre spor set i kilometerretningen på dobbeltsporet bane
  - 888 eller venstre: venstre spor set i kilometerretningen på dobbeltsporet bane
- På stationer skal sporene betegnes som angivet i [3].

Kilometer skal angives med tre decimaler svarende til helt antal meter. Der skal måles fra nærmeste lavere kilometersten/kilometertavle. Hvis der både er kilometersten og kilometertavler, skal der måles fra nærmeste kilometertavle.

Note 11.1-1 Angivelsen km 31.783 er altså målt fra km-sten 31.7 eller fra km-tavle 31.6.

Initialer skal angives på den person, der har produceret tværsnittet.

Opmålt dato: Der skal angives hvilken dato, opmålingen er foretaget.

Genstande skal have følgende betegnelser (kodemærke):

- Sammenlægning af flere genstande 1
- Bro eller tunnel 2
- Signal eller mærke 3
- Perron 4
- Perrontag 5
- Mast, støttemur, rækværk eller lign. 6
- Køreledning 7
- Sporafstand 8
- Andet 9

I *genstandsbeskrivelse* skal der angives genstand, og i hvilken km genstanden er placeret. Der skal altid startes med lille begyndelsesbogstav, undtagen ved navn af genstande f.eks. navngivne signaltyper.

Km-angivelse i genstandsbeskrivelsen skal skrives med to decimaler, undtagen ved perroner, perrontage og broer, hvor den kun skal skrives med én decimal.

Ad 2. Koordinatsæt:

Et koordinatsæt skal anføres i mm og skal altid bestå af 13 tegn, opdelt i to kolonner hver af 6 tegn adskilt af et mellemrum:

Position	Antal tegn	
01 – 06	6	X-koordinatværdien, som skal være et tal mellem -99999 og 99999
08 – 13	6	Y-koordinatværdien, som skal være et tal mellem -99999 og 99999

Af hensyn til korrekt overførsel skal alle positioner i datafilen overholdes.

11.2 Aflevering af linjeføringsdata til Aarhus Letbane.

Der skal opmåles og afleveres data til kurveregisteret ved infrastrukturarbejder, der påvirker sporets linjeføring eller længdeprofil.

Kilometer skal angives med tre decimaler svarende til helt antal meter. Der skal måles fra nærmeste lavere kilometersten/kilometertavle. Hvis der både er kilometersten og kilometertavler, skal der måles fra nærmeste kilometertavle.

Note 11.2-2 Angivelsen km 31.783 er altså målt fra km-sten 31.7 eller fra km-tavle 31.6.

Der skal til kurveregisteret afleveres oplysninger om:

STRK.NR   *Strækingsnummer* skal hentes fra [3].

SPOR NR   Der skal anvendes *spornumre* således (hentes fra [3]):

På fri bane skal sporene betegnes således:

666 eller enkelt: enkeltsporet bane

777 eller højre: højre spor set i kilometerretningen på dobbeltsporet bane

888 eller venstre: venstre spor set i kilometerretningen på dobbeltsporet bane

På stationer skal sporene betegnes som angivet i [3].

O-pæl1   *Første tangentpunkt* i første overgangskurve (=kilometerangivelse).

OKL1   *Længden af første overgangskurve* i meter.

KURVET1   *Placeringen af første kurvetavle* (=kilometerangivelse for enden af første overgangskurve og begyndelsen af hovedkurven).

RADIUS   *Hovedkurvens radius* i meter.

H/V   *Kurveretning* set i kilometerretningen.

OVH   *Overhøjden* i hovedkurven i millimeter.

KURVET2   *Placeringen af anden kurvetavle* (=kilometerangivelse for enden af hovedkurven og begyndelsen af overgangskurven).

OKL2 Længden af *anden overgangskurve* i meter.

O-pæl2 *Sidste tangentpunkt* i anden overgangskurve (=kilometerangivelse).

I bilag 12.1 forefindes skema til brug for opmåling i marken.

11.3 Aflevering af længdeprofildata til Aarhus Letbane.

Der skal opmåles og afleveres data til kurveregisteret ved infrastrukturarbejder, der påvirker sporets linjeføring eller længdeprofil.

Kilometer skal angives med tre decimaler svarende til helt antal meter. Der skal måles fra nærmeste lavere kilometersten/kilometertavle. Hvis der både er kilometersten og kilometertavler, skal der måles fra nærmeste kilometertavle.

Note 11.3-2 Angivelsen km 31.783 er altså målt fra km-sten 31.7 eller fra km-tavle 31.6.

Der skal til længdeprofilregisteret afleveres oplysninger om:

STRK.NR *Strækningsnummer* skal hentes fra [3].

SPOR NR Der skal anvendes *sporumre* således (skal hentes fra [3]):

På fri bane skal sporene betegnes således:

666 eller enkelt: enkeltsporet bane

777 eller højre: højre spor set i kilometerretningen på dobbeltsporet bane

888 eller venstre: venstre spor set i kilometerretningen på dobbeltsporet bane

På stationer skal sporene betegnes som angivet i [3].

Tg-pkt *1. tangentpunkt* (=kilometerangivelse).

Radius *Afrundingsradius* i meter.

Længde *Afrundingskurvens* længde i meter.

Tg-pkt *2. tangentpunkt* (kilometerangivelse for overgang mellem cirkelbue og ret linje).

Hældning Det rette linjestykkes *hældning* i 0/00 (fortegn + eller ingenting: Linjen stiger. Fortegn -: Linjen falder).

Tg-pkt 3. *tangentpunkt* (oftest = 1. tagentpunkt i næste registerlinje).

Symbol Der skal angives, om kurven er konveks eller konkav.

Fortegn + eller ingenting: Kurven er konveks

Fortegn -: Kurven er konkav

I bilag 12.2 forefindes skema til brug for opmåling i marken.

11.4 Aflevering af perronmåledata til Aarhus Letbane.

Der skal leveres data til Aarhus Letbane ved infrastrukturarbejder, der påvirker perronforkanter eller spor langs perron.

Kvalitetskrav for opmåling af perronhøjde og perronafstand til perrondatabasen er +/- 10 mm.

Opmålingen i marken skal ske som beskrevet i [5].

Start og slut af perronen er der, hvor perronen er i den fulde højde og bredde, umiddelbart uden for affasningsstykket.

Som udgangspunkt skal der måles 4 punkter: Start, slut samt de 2 tredjedelspunkter.

Afviger et af de 4 målte punkter med mere end +/-50 mm fra de i [5] anførte værdier, skal perronen opmåles pr 20 meter.

Kilometer skal angives med tre decimaler svarende til helt antal meter. Der skal måles fra nærmeste lavere kilometersten/kilometertavle. Hvis der både er kilometersten og kilometertavler, skal der måles fra nærmeste kilometertavle.

Note 11.4-1 Angivelsen km 31.783 er altså målt fra km-sten 31.7 eller fra km-tavle 31.6.

Der skal til Aarhus Letbane afleveres oplysninger om:

STRK.NR *Strækningsnummer* skal hentes fra [3].

SPOR NR Der skal anvendes *sporumre* således (skal hentes fra [3]):

På fri bane skal sporene betegnes således:

666 eller enkelt: enkeltsporet bane

777 eller højre: højre spor set i kilometerretningen på dobbeltsporet bane

888 eller venstre: venstre spor set i kilometerretningen på dobbeltsporet bane

På stationer skal sporene betegnes som angivet i [4].

Placering *Placeringen* af perronen set i stigende km-retning i forhold til sporet.

Kilometer *Kilometer* angives med 3 decimaler

Perronhøjde *Perronhøjde* målt fra SO-plan [i mm].

Perronafstand *Perronafstand* målt fra kørekant til perronforkant i mm.

Radius *Kurveradius* i meter og oplysning om kurvens retning set i km-retningen.

Overhøjde *Overhøjden* skal måles i mm, og der skal angives, om nærmeste skinne er den lave skinne (L) eller den høje skinne (H).

Forkanttype Det skal oplyses, om forkanten er flytbar, af beton med skinnestøtter eller andet.

I bilag 12.3 forefindes skema til brug for opmåling i marken.

11.5 Aflevering af spordata til Aarhus Letbane.

Der skal leveres data til Aarhus Letbane ved infrastrukturarbejder, der fornyer enten skinner, sveller eller ballast.

Der skal ske indmelding til Aarhus Letbane ved ændring af mere end 5 meter spor.

Kilometer skal angives med tre decimaler svarende til helt antal meter. Der skal måles fra nærmeste lavere kilometersten/kilometertavle. Hvis der både er kilometersten og kilometertavler, skal der måles fra nærmeste kilometertavle.

Note 11.5-1 Angivelsen km 31.783 er altså målt fra km-sten 31.7 eller fra km-tavle 31.6.

Der skal til Aarhus Letbane afleveres oplysninger om:

STRK.NR   *Strækningsnummer* skal hentes fra [3].

SPOR NR   Der skal anvendes *sporumre* således (skal hentes fra [3]):

På fri bane skal sporene betegnes således:

666 eller enkelt: enkeltsporet bane

777 eller højre: højre spor set i kilometerretningen på dobbeltsporet bane

888 eller venstre: venstre spor set i kilometerretningen på dobbeltsporet bane

På stationer skal sporene betegnes som angivet i [3].

FRAKM   Start kilometer.

TILKM   Slut kilometer.

Lagt   Der skal angives årstal for ombygningen

Skinnetype   Skinnetype skal angives.

Lagt Tilstand   Det skal angives, om skinnerne er lagt som nye eller brugelige ældre

Overbygning   Overbygningstype skal angives.

Ballast rens   Der skal angives årstal for ballastrensningen

I bilag 12.4 forefindes skema til brug for opmåling i marken.

12. Bilag (informative)

12.1 Skema til aflevering af linjeføringsdata til Aarhus Letbane.

Aarhus Letbane KURVEREGISTERET						STRK.NR SPOR NR		SIDE I ALT
O-PÆL 1	OKL.1	KURVE-TAVLE 1	RADIUS	H/V	OVH	KURVE-TAVLE 2	OKL.2	O-PÆL 2

DATO: _____ **DATO:** _____

PROJEKTLEDER: _____ **RETTELSESANSVARLIG:** _____ **Skema**
indsendes til:
Aarhus Letbane, P. Hiort-Lorenzens Vej 71-95, 8000 Aarhus C.

12.2 Skema til aflevering af længdeprofildata til Aarhus Letbane.

Aarhus Letbane LÆNGDEPROFIL-REGISTERET					STRK.NR	SIDE	
					SPOR NR	I ALT	
Tg-pkt.	Radius	Længde	Tg-pkt	Hældning	Tg-pkt	Symbol	Bemærkninger

DATO: _____ DATO: _____
 PROJEKTLEDER: _____ RETTELSESANSVARLIG: _____ Skema
 indsendes til:
 Aarhus Letbane, P. Hiort-Lorenzens Vej 71-95, 8000 Aarhus C.

12.3 Skema til aflevering af perronmåledata til Aarhus Letbane.

Aarhus Letbane

Opmålingsskema
Indbyrdes placering af spor og perron

Station	Spornr	Placering

Kilometer	Perron- højde	Perronafstand	Radius	Ovh	Forkant			Bemærkninger
					Flytbar	Beton	andet	

Udfyldt af

Dato og initialer:

Dato:

Af:

Skema indsendes til:

Aarhus Letbane, P. Hiort-Lorenzens Vej 71-95, 8000 Aarhus C.

12.4 Skema til aflevering af spordata til Aarhus Letbane.

SKEMA TIL SPORDATA, AARHUS LETBANE

Strækning: _____

SPORNR	FRAKM	TILKM	SKINNETYPE	OVERBYGNING	LAGT

DATO: _____ DATO: _____

PROJEKTLEDER: _____ RETTELSEANSVARLIG: _____ Skema

indsendes til:

Aarhus Letbane, P. Hiort-Lorenzens Vej 71-95, 8000 Aarhus C.